

Nucli antic de Granollers

Granollers

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Centre de Granollers, 08400-GRANOLLERS
Emplaçament Al costat esquerra el Congost, al centre de la plana

Coordenades:

Latitud: 41.60799
Longitud: 2.28741
UTM Est (X): 440624
UTM Nord (Y): 4606498

Classificació

Número de fitxa 08096 - 95
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Antic Romà Medieval Modern Contemporani
Segle I aC - XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Molts edificis, encara que molt reformats conserven al seu interior elements originals o de reformes antigues, la qual cosa fa que sigui important el seguiment de les obres de reforma i / o enderroc.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Diversos
Autoria de la fitxa ARQUEOCIÈNCIA - J. M. Huélamo
Data de registre de la fitxa: ds., 01/09/2001 - 02:00
Autoria de la darrera revisió: Jordi Piñero Subirana

Descripció

Es de planta, aproximadament hexagonal i es troba limitat perimetralment pels següents carrers i places, començant per l'oest carrer de Sant Jaume i plaça de la Caserna, al Nord pel carrer de les Travesseres, continuant per Espí i Grau fins a la plaça de Maluquer i Salvador, que continua per l'Est, amb el carrer d'Anselm Clavé. Al Sud carrer Nou i Museu, fins tornar a agafar el carrer de Sant Jaume. A més dels carrers i places que defineixen aquest perímetre es contemplen dins d'aquest espai les següents places i carrers: carrer de Sant Bartomeu, carrer de Santa Anna, carrer de la Constància, carrer de Sant Elisabet, carrer d'Edison, corredor i carrer de Santa Esperança, corredors de Sant Cristòfol, carrer del Portalet, carrer de Barcelona, plaça del Doctor Guillamet, plaça de l'Església, plaça de Josep Maria Folch i Torres, carrer de Santa Apol·lònia, plaça de les Olles, plaça dels Cabrits, plaça de l'Oli, carrer de Sant Roc, carrer del Sastre, plaça de Manuel Montanya, i plaça de la Porxada. Tot aquest espai presenta un alt valor patrimonial, tan des del punt de vista documental, d'ús quotidià com simbòlic, ja que constitueix el centre originari de la ciutat, com a tal nucli urbà i amb tota la càrrega que això representa. Aquesta vàlua s'estén tan a sobre de la cota 0 del nivell de paviment actual com per sota del mateix i no tan sols per les importants restes romanes o anteriors que es troben al subsòl si no també per les d'època medieval i posterior, relativament pitjor conegudes que les anteriors.

Observacions:

Molts elements de valor patrimonial que es troben compresos en aquest espai físic han estat fitxats com a unitats d'interès específiques dins de les tipologies de conjunts, edificis, elements, etc, que es poden veure a la fitxa corresponent. (Continuació història) I segle XVI Granollers havia crescut considerablement esdevenint el més important centre comercial de bona part de Catalunya, amb la seva fira dels dijous. Els habitants de Granollers practicaven oficis i donaven els seus serveis a la pagesia de municipis d'un bon radi al voltant. Gairebé tots els habitants pertanyien a una confraria, sota la que s'agrupaven els diversos oficis (SESÉ, 1987a). En el segle XVI, Granollers sobrepassa les seves muralles medievals, estenent-se pels carrers de Corró i de Barcelona. Significava el triomf de la classe menestral i l'augment del poder de les ciutats i reial. En aquest moment la vila de Granollers va ser capaç de construir la Porxada, empedrar els carrers, es van bastir nous edificis, va encunyar monedes i es va fer una nova casa de la Vila (1581-1582). Aquest augment de poder de l'Ajuntament deriva del control sobre el mercat i els impostos que pagava. Existien els càrrecs de Pessador, Mostassà o Palloler que el 1584 tindria un edifici propi: "el Pallol" o magatzem de gra. En principi la Porxada va ser pensada com aixopluc per a la llotja de gra, ja que l'Ajuntament tenia el monopoli del blat, i al seu voltant s'hi anaven posant els altres productes: hortalisses a la plaça de l'Oli, llegums a la del Blat, terrissa a la de les Olles, animals a la plaça del Cabrits, etc. (SESÉ, 1987a).

Història

La formació de la vila medieval va estar íntimament lligada a la funció de mercat, mercat que sembla que es va repetint cada dijous i d'una forma ininterrompuda molt probablement des del segle X fins a l'actualitat. Una escriptura del 1019 ens parla del camí d'Archers (molí de Montornès) al Mercat, que Estrada suposa de Granollers i que cal considerar la primera cita històrica (BAULIES, 1965). En 1041, un conveni entre la vescomtessa Guila i els seus fills amb els canonges de Barcelona els obliga a donar cada any per Tots Sants "un modium de fromenti", mesura legítima del "mercato de Granulariis", a la Canongia. Tomàs Balvey anota altres cites sobre aquest mercat (la primera de 1043). Amb posterioritat, i al seu voltant, apareixen pactes i privilegis: 1287, Pere Marquès, senyor de la Roca, compra els drets al mercat; 1333, Alfons III el Benigne atorga tot un seguit de privilegis pels possibles compradors; 1335, un nou privilegi atorga la

concessió de celebrar la Fira de Pasqua Granada; 1434, Alfons IV dicta la prohibició de tenir taula de carnisseria al camí públic o vora d'ell, els dies de mercat; ... No obstant, la concessió oficial del privilegi fou feta el primer d'octubre del 1448, i l'escriptura va ser signada a Granollers per la reina Maria, lloctinent general del seu espòs Alfons IV, segons consta en el "Llibre Gran de Privilegis" de Granollers. En els segles XV i XVI trobem la delimitació del càrrec de Mostassaf, instituït per la mateixa reina Maria en privilegi atorgat el primer de setembre de 1452, que era elegit en terna pel Consell de la Universitat. El mercat és una important activitat econòmica de la història granollerina que ha deixat l'empremta en la toponímia d'algunes de les places escenari d'aquesta manifestació quotidiana, sempre dins el perímetre emmurallat. Noms com els de la plaça de l'Oli, de les Olles i dels Cabrits, encara existents, o com els de la plaça del Bestiar, del Gra o dels Porcs, ja abandonats, però no oblidats, en són una bona mostra. Carrers i places, doncs, han acollit la frenètica ocupació dels dijous que ha paralitzat i, a la vegada, dinamitzat tota l'activitat granollerina una vegada a la setmana (HOMS I COROMINAS, 1995). El 6 de juny de 1366 l'infant Joan autoritzava la construcció de la muralla amb murs, valls (fossats), corredors, torres de fortificació i tot el que calgués per a bastir-la. Tots els habitants de Granollers i els dels pobles del voltant fins un vuit quilòmetres estaven obligats a col·laborar-hi. Es va autoritzar poder tallar tots els arbres, tret dels fruiters i dels roures. Això no obstant va haver-hi moltes reclamacions de particulars afectats fins que el 3 de setembre de 1373 Pere el Cerimoniós va dictar un altre privilegi que ratificava i ampliava l'autorització anterior (SESÉ, 1987c). La vila era possessió reial i "carrer de Barcelona", però va ser venuda en nombroses ocasions per part de la Corona, quan aquesta tenia dificultats econòmiques. Per exemple, Pere el Cerimoniós va eximir la vila del pagament d'impostos el 1342, per l'ajut en la guerra contra el rei de Mallorca. El 1350 ratificava la llibertat i protecció reial. El 1356 ho ratificava i li permetia l'elecció de quatre jurats de la Universitat. El 1357, però, ven la vila al senyor de la Roca per 15.000 sous. La qüestió fou portada a judici i Granollers retorna a la jurisdicció reial, després de pagar al monarca els 15.000 sous que no s'havia pogut embutxacar. D'altra banda, va fer un altre edicte d'inalterabilitat de la corona. Tres anys més tard, però, el rei va cedir Granollers al seu fill Martí, el qual les va adjudicar a Ramon de Montcada (1380). El 1382 aquest va permutar la propietat amb el comte d'Urgell i la vila no va tornar a ser propietat reial fins quaranta anys més tard, per compra d'Alfons IV (SESÉ, 1987c).

Bibliografia

CUSPINERA I FONT, Lluís et al. (2001) Pla especial de protecció del Patrimoni Històric-Arquitectònic de Granollers. Granollers. Document administratiu.

HOMS I COROMINAS, Josep (1995) Granollers. Retalls d'Història Urbana. Granollers: Tarafa, Editora de Publicaciones, S.L. Revista del Vallès.

PATRIMONI (1985) Patrimoni Històric Arquitectònic. Granollers: Caixa de Crèdit Granollers.

SESÉ, Jaume (1987a) 1. La Porxada. Granollers al segle XVI, Col. Coneguem Granollers, núm. 1., Granollers, Ajuntament de Granollers.

SESÉ, Jaume (1987c) Les muralles. La vila medieval. Col. Coneguem Granollers, Núm. 3, Granollers: Ajuntament de Granollers.

